

Skridt villet lette Tilblivelsen af den Kirke-commission, som han attraaer, villet lette Muligheden for, at den kan komme tilstede." Men hør da dette praktiske Hensyn, om jeg maa kalde det saa, være det levende? Jeg troer ikke, at det paa nogen Maade kan være nødvendigt, at man for at naae Maalet gjør en saadan Indrømmelse, en saadan Afvigelse fra, hvad man erkjender i og for sig for at være rigtig. Naar den ærede Minister med de feirrige Grunde, som han virkelig har at raade over, og som jeg med megen Tilfredsstillelse har seet udviklede gjennem hans Foredrag i det andet Thing, kom frem med sit Forlangende om en Kirkecommission, saa troer jeg ikke, at der godt kan være Tvivl om, at man vilde indrømme ham dette, uden at noget saadant Hensyn blev taget. Hvis Noget af den Art skulde have været Behov, saa kan der i alt Fald vist ingen Tvivl være om, at det vilde have været tilstrækkeligt, om Ministeren havde angivet den Retning, hvori der skulde gaaes, eller i alt Fald havde erhvervet en foreløbig mindre Beskjæftelse til at forberede, hvad man overhovedet troede, at der burde indrømmes, men som man ikke ansaae det for nødvendigt og rigtig strax at indrømme.

Paster jeg nu dernæst Diet ud over, hvad der ellers er steet, siden vi sidst behandlede denne Sag, saa kan jeg, da jeg har Ordet, ikke undlade at tilføie, at jeg i, hvad der senere er steet, ikke just seer, i alt Fald ikke for mig og efter min Stemning, nogen stærk Opfordring til at fremme denne Sag nu, reent afseet fra det, efter hvad jeg har udviklet, i mine Tanker Inconsequente og væsentligt Ucorrecte i Forlangendet om dens Fremme. Jeg maa tilstaae, at jeg, efter at have seet al den Bevægelse, som dette Lovforslag netop siden sidste Samling i forøget Grad har fremkaldt, og efter at have iagttaget det Hastværk, hvormed der iles frem, og den eensidige Iver, der gjør sig gjældende — jeg vil ikke paastaae blot paa den ene Side alene, idet der maaskee ogsaa kan være en noget eensidig Iver paa den anden Side — fristes til at spørge: Mon dette Alt kan være bestemt af og fremkaldt ved en blot og bar religiøs Trang? Mon der ikke bagved dette ligger et confessionelt Modsetnings-

forhold, en Strid mellem forskjellige kirkelige Retninger, som vi ikke her kunne oversee eller mægle mellem, men som, hvis de skulde udjevnes, bedst ville blive udjevne ved en alsidig og rolig Overveielse af de Paagjældende selv i Forenig med ligesindede Lægsfolk, som kunne tage deres Deel i Overveielser, naar de have theologisk dannede Mænd ved deres Side? Jeg troer ikke, at det kan være en blot og bar religiøs Trang, der har fremkaldt hele denne Bevægelse, allerede af den Grund, at den religiøse Trang er af en mere taalmodig Natur, bedre kan bide og vente, bedre kan vise Resignation. Denne Utaalmodighed, dette Hastværk, denne Iver viser hen paa noget Andet end en blot religiøs Trang. Men naar Forlangendet gaaer saa vidt og er af en saadan Art som her, saa kan man heller ikke lade ude af Betragtning, men Tanken vender sig tvertimod naturligen hen paa, hvad der skal være Folkekirkens Grundvæsen. Det er ikke saa, skjøndt det har lydt ofte til os, og Mange opfattede Forholdet paa den Vis, at Folkekirken er den Kirke, der skal omfatte Alle, ligemeget hvad de tænke paa det religiøse Omraade, og uden Hensyn til, om de enkelte Medlemmer eller Menigheder staae i indbyrdes Forbindelse. Dette er ikke Folkekirkens Betydning, det er ikke dens Væsen. Dette er givet ved, hvad der er den evangelisk-lutheriske Kirkes Væsen, der afgiver et Grundlag, som naturligviis kan fremmes, udvikles og befordres gjennem kirkelige Reformere, men et Grundlag, der dog ikke ganske kan tabes af Sigte eller kastes bort. Ligger der bag den stærke og mangeltunge Bevægelse virkelig en blot og bar religiøs Trang, saa siger jeg, at det er muligt, at en saadan Trang kan fyldestgjøres uden et Lovforslag som det nærværende. Er det virkelig blot det, som det gjælder om, at man savner Aand og Liv hos de geistlige Embedsmænd, og at man beklager sig over verdsligsindede Præster — hvad der ganske vist paa ikke saa Steder kan være Grund til at beklage sig over —, saa er det ganske vist, at der kræves et ganske andet Lovforslag end det foreliggende, der dog i alt Fald, selv i bedste Tilfælde, kun ganske enkeltviis og høist ufuldkommen kan gjennem store Opoffrelser vil